

[Ninn-Hansen.]

bliver nødvendigt at fremsætte et lovforslag, skal jeg love det ærede medlem hr. Peter Jørgensen, at så skal vi erindre det, det ærede medlem sagde om de udmærkede forhold inden for Statsbanepersonalets Sygekasse, hvoraf man kan være medlem ganske uanset indtægtsforholdene. Det ser vi meget gerne overført til fortsættelseskasserne, sådan at alle, der ønsker det, kan blive medlem af denne sygeforsikring. Jeg skal altså fuldt ud huske, hvad det ærede medlem hr. Peter Jørgensen har fortalt os i dag.

Jens Peter Jensen (Agerskov): Jeg anbefaler lovforslaget til vedtagelse.

Skræppenborg-Nielsen: Ja, det er beklageligt at måtte konstatere, at nu faldt altså også det ærede medlem hr. Peter Jørgensen i dette spørgsmål.

Jeg håber, at den højtærede socialminister vil kridte støvlerne og stå fast i denne sag. Det, der her søges etableret, er efter min mening helt ved siden af.

Socialministeren (Bundvad): Jeg takker for tilslutningen til, at vi giver Statsbanepersonalets Sygekasse adgang til at få tilskud til speciallægehjælp.

Med hensyn til spørgsmålet om de 16-årige henholder jeg mig til det, der står i betænkningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 101) findes i tidenden sp. 2619, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 265).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Herlöv Larsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Carl Nielsen, ikke kan være til stede, skal jeg gøre nogle få bemærkninger.

Udvalget har holdt to møder, og der har fra udvalgsmedlemmerne været rejst forskellige spørgsmål, som er blevet besvaret i udvalget, hvorefter et enigt udvalg indstiller lovforslaget til uændret vedtagelse.

Johan Asmussen: Ved første behandling af dette lovforslag kunne jeg på den ene side på de uafhængiges vegne give udtryk for, at vi ser med stor sympati på forenkling og arbejdsbesparende lovforslag; men på den anden side måtte jeg fremhæve visse betæneligheder både af principiel karakter og på et enkelt konkret punkt. Jeg sluttede mine bemærkninger med at udtrykke håbet om, at udvalgsbehandlingen ville give anledning til visse ændringer i lovforslaget, sådan at vi også fuldt ud kunne tilslutte os det. Nu er jeg blevet klar over, at behandlingen i udvalget ikke har medført nogen ændringer i lovforslaget, således at også de betæneligheder, som kom til orde fra det ærede medlem hr. Thestrups side, åbenbart synes at være overvundet. Det gælder desværre ikke, kan jeg sige, i den grad vore betæneligheder.

Med hensyn til den principielle side af sagen skal jeg indskrænke mig til at henvise til det, jeg sagde ved første behandling, for ikke at gentage det, selv om der ikke deri ligger, at det ikke er noget, vi lægger overordentlig vægt på, betænelighederne ved i det hele taget at overlade så omfattende bemyndigelser inden for ekspropriationsområdet til en minister. Man er dermed i gang med på betænkelig måde at snige sig ud af det sikringsystem med hensyn til ekspropriationer, som er meningen med grundlovens regler.

Det konkrete punkt, med hensyn til hvilket jeg gjorde en bemærkning under første behandling, drejer sig om bestemmelsen i lovforslagets § 1, stk. 1, f, der vedrører anlæg for rutebildrift. Jeg gjorde her gæl-

[Johan Asmussen.]

dende, at medens jernbanestationer skal ligge ved skinnerne, kan rutebilstationer og andre rutebilanlæg lægges nogenlunde, hvor man i øvrigt kan finde en passende anvendelse for dem. De er ikke bundet på samme måde som jernbaneanlæg, og derfor, gjorde jeg gældende, er det at gå for vidt i retning af en generel ekspropriationsbemyndigelse for ministeren, når man også vil give grønt lys for, at rutebilanlæg kan etableres på grundlag af sådanne generelle minister-ekspropriationer.

Jeg henstiller endnu en gang, at man overvejer dette punkt, for jeg mener, det har betydning. Det er muligt, at man har sådanne argumenter også på det punkt — den højtærede minister fandt ikke frem til nogle argumenter under første behandling, da jeg nævnte det, og jeg har heller ikke set noget til, at man under udvalgsbehandlingen har fundet frem til noget — som kan fjerne mine betænkeligheder. Derfor må vort standpunkt i øjeblikket være, at vi vil bebude, at vi ved tredje behandling vil stille ændringsforslag vedrørende den pågældende bestemmelse, sådan at § 1, stk. 1, f, om anlæg for rutebildrift helt udgår. Jeg ved ikke, om lovforslaget endnu en gang kommer til udvalgsbehandling; men det må i hvert fald afhænge af, hvordan det går hermed, om vi ved tredje behandling vil gøre alvor af at stille et sådant ændringsforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg takker udvalget for den enstemmige tilslutning til det foreliggende lovforslag.

For en ordens skyld skal det bemærkes, at statsbanerne havde ønsket en udtrykkelig angivelse i lovforslagets § 2, stk. 1, om, at det naturligvis er på andens ejendom, at en jernbanestyrelse har ret til at træffe sneværnsforanstaltninger. Dette var også medtaget i en tidligere foreliggende redaktion, men under en forhandling mellem justitsministeriets lovkontor og ministeriet for offentlige arbejder blev man enig om, at det ville være overflødig at medtage ordene „på andens ejendom“. Der er alene en fornuftig mening i at give en sådan lovregel om, at retten haves på fremmed grund.

Hvad angår det ærede medlem hr. Johan Asmussens bemærkninger, skal jeg heller

ikke på nuværende tidspunkt gå ind i en diskussion om betænkelighederne ved en bemyndigelse til ministeren vedrørende ekspropriationer. Jeg vil kun pege på — det tror jeg også jeg gjorde ved sagens første behandling — at vi her befinder os på et område, hvor det ville være meget vanskeligt at komme til folketinget, hver gang der var tale om en ekspropriation. Det er for det første sådan, at folketinget i henhold til grundloven ganske vist arbejder hele året, men vi ved jo alle, at normalt er der en periode fra omkring juni måned til hen i oktober, hvor folketinget er hjemme på ferie, og det er givet, at der i en sådan periode kan komme og kommer adskillige sager, i hvilke det er nødvendigt at der handles hurtigt. For det andet vil det med det mere og mere komplicerede transportapparat, vi har i Danmark, være meget ofte, at der vil være tale om at gå til folketinget med anmodning om bemyndigelser til ekspropriation. Derfor har man altså igennem mange år fundet det hensigtsmæssigt at have en lov som den, det her drejer sig om.

Jeg pegede vist også ved første behandling på, at i de snart 10 år, jeg har haft den ære at være minister for offentlige arbejder, har der ikke været et eneste tilfælde, hvor man fra folketingets side har rejst kritik mod de ekspropriationer, der er foretaget i henhold til den årlige ekspropriationslov. Jeg kan desværre ikke sige det samme om andre tilfælde, hvor ekspropriationsretten har været hjemlet i særlige love — dér har der jo ikke mindst i den senere tid været diskussion. Men i forbindelse med den lovgivning, vi behandler her, har der altså ikke været nogen kritik fra folketinget mod den bemyndigelse, der er givet ministeren. Nu kan det ærede medlem hr. Johan Asmussen hævde, at det er ingen garanti, for der kan komme en minister, som vil blive kritiseret, fordi der kunne handles anderledes, end der er blevet hidtil. Jeg tror dog, at der eksisterer en så fast praksis på dette område, at man med nogenlunde sindsro kan gå ind for at give de bemyndigelser, der er foreslået her.

Det andet spørgsmål, som det ærede medlem berørte, forstod jeg var et meget vigtigt punkt for det ærede medlem, nemlig bestemmelsen om anlæg til rutebildrift. Jeg erkender, at dette er noget nyt i det fore-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

liggende lovforslag. Det ærede medlem anførte, at når der var tale om rutebilstationer, lå det jo anderledes, end når der var tale om jernbanestationer. Man kan vel sige, at det gælder kun i nogen grad, for vel er det rigtigt, som det ærede medlem sagde, at en jernbanestation skal ligge ved skinnerne, men det gælder tillige i det moderne samfund, at det ikke er ligegyldigt, hvor man opretter en rutebilstation. I de ganske små byer kan det nok gå, selv om der er nogle hundrede meters eller en kilometers afstand imellem det sted, der ville være det rigtige, og det sted, hvor man kan lægge en station, men for de store bysamfund er det afgørende nødvendigt at lægge rutebilstationerne på centrale steder, og dér ville man efter min opfattelse ofte komme i bekneb, hvis man ikke havde en adgang til ekspropriation, når man skulle lægge en sådan rutebilstation så centralt som muligt, for at publikum kunne betjenes bedst muligt. Dette er altså motiveringen for, at bestemmelsen er kommet med i lovforslaget.

Det er her — som på alle andre områder, hvor der er tale om ekspropriation — sådan, at man længst muligt forsøger at opnå en frivillig ordning, og at det kun er i nødstilfælde, man vil bruge ekspropriationsbestemmelsen. Jeg tror imidlertid, det er meget nødvendigt for den service, som man skylder publikum, at man har en mulighed for at ekspropriere dér, hvor der ikke ad frivillighedens vej kan opnås enighed om placeringen af en sådan rutebilstation.

Johan Asmussen: Det forekommer mig, at den højtærede minister i første halvdel af sit indlæg talte, som om jeg havde gjort mig til talsmand for, at man skulle gå imod selve den praktiske foretæelse, det er, at de årlige ekspropriationslove afløses af en permanent lov. Det har jeg ikke; jeg synes, det er praktisk at gøre det på den måde. Mine betænkeligheder drejer sig derimod om, at man vil gå længere end det, som normalt stod i de årlige love.

Hvad angår det spørgsmål, om rutebilanlæg skal med ind under muligheden for generel ekspropriation, sagde den højtærede minister, at man naturligvis søger længst muligt at lempe sig frem og at få

en frivillig ordning. Ja, naturligvis, men det er jo netop i det øjeblik, hvor man ikke kan komme videre med de frivillige forhandlinger med den pågældende grundejer, at der bliver spørgsmål om ekspropriation, og dér gør det en afgørende forskel, om det er den til enhver tid værende minister, der kan fortolke, hvad almenvellet kræver, i parentes bemærket: kræver, og ikke, som det ærede medlem hr. Svend Haugaard sagde ved første behandling: hvad der er i almenvellets interesse; der er forskel. Efter lovforslaget er det ministeren, der afgør, om almenvellet kræver, at det lige akkurat skal være Jensens grund, det går ud over. Deroverfor står grundlovens krav, at ekspropriation skal ske ved lov, at det er folkettinget, der bestemmer. Jeg mener altså, at praktiske hensyn ikke kræver, at vi går så langt, som man vil gå her. Praktiske hensyn rækker kun til jernbaner, og hvad dertil hører, ikke til rutebiler, og jeg henstiller derfor indtrængende, at man overvejer dette punkt endnu en gang.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg var meget glad for det ærede medlems sidste indlæg på det punkt, hvor det ærede medlem sagde, at man ikke principielt ville gå imod enhver bemyndigelse; det, man i og for sig ankede over her, var en videregående bemyndigelse end den, der havde været i de tidligere love. Nu er der det at sige til det, at her er tale om en lov, der tidligere blev fornyet hvert år. Fra mange sider i det høje ting fremkom der i fjor, da vi havde lovforslaget om fremgangsmåden ved ekspropriation, et ønske om, at vi fik en mere permanent lovgivning på dette område, og når man skal have en lov, der skal løbe ud i fremtiden, altså ikke skal udløbe den 1. april hvert år, prøver man naturligvis fra ministeriets side at få så meget ind under den, som det er rimeligt og praktisk at tage med; derfor er lovens rammer udvidet; men den omstændighed, at hele transportsystemet bliver mere og mere kompliceret, mere og mere omfattende, er en medvirkende årsag til, at der kommer mere og mere ind under loven.

Jeg kan ikke sige andet, end hvad jeg allerede har sagt, med hensyn til rutebilstationerne. Jeg synes, at de absolut må

[Ministeren for offentlige arbejder.]

sidestilles med jernbanestationer; der er så meget, der taler for det, at jeg ikke finder det rimeligt at tage dette punkt ud af lovforslaget. Nu kan man da prøve at se, hvordan det går. Der er jo ingen, der forhindrer det ærede medlem hr. Johan Asmussen i, hvis det viser sig, at der forekommer urimeligheder på dette område, at tage sagen op igen i det høje ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-6 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Lovforslaget (nr. 146) findes i tillæg A. sp. 2077, fremsættelsen i tidenden sp. 3450).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Niels Mørk: Som det fremgår af ministerens fremsættelse, er de tillæg til pensionisterne, som lovforslaget indeholder, en naturlig følge af de lønforbedringer, som har fundet sted på arbejdsmarkedet. Hvis lovforslaget vedtages, hvad jeg går ud fra som givet, vil de pensionister, som er berettiget til pensionstillæg, i alt få en forhøjelse fra 1. april d. å. på 81 kr. om måneden for ægtepar og 67 kr. for enlige; heri er også inkluderet stigningen som følge af pristalsreguleringen. Dertil kommer så sygekassekontingentet, hvis et ægtepar ikke har over 1.500 kr. i anden indtægt og enlige 1.000 kr. Det er en tiltrængt og en mærkbar forbedring af folke-, invalide- og enkepensionisternes kår, der her er tale om.

Dette lovforslag er ved at blive en hastesag, hvis kommunerne skal have en mulighed for at få lagt tingene sådan til rette, at udbetalingerne kan ske til 1. april, og derfor skal jeg ikke insistere på udvalgsbehandling. Men hvis andre har en modsat mening, håber jeg, at det kun bliver en meget kort behandling i udvalget, og i så fald vil det rigtigste måske være, at man henviser lovforslaget til det af tinget allerede nedsatte udvalg angående forslag til lov om invalidepension m. v. og forslag til lov om folkepension.

Jeg skal med disse få bemærkninger på mit partis vegne anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

P. E. Eriksen: Da mit partis ordfører i folke- og invalidepensionssager, det ærede medlem hr. Søren Andersen, i øjeblikket ikke kan være til stede, skal jeg på hans og mit partis vegne anbefale dette lovforslag til vedtagelse. Den foregående ærede ordfører talte om udvalgsbehandling; det ønskes ikke fra vor side.

Asgar Jensen: Det konservative folkeparti kan ligeledes tiltræde lovforslaget, også uden udvalgsbehandling.

Grethe Philip: Det radikale venstre går ind for, at de socialt set vanskeligst stillede bør have deres forhold forbedret i takt med den almindelige velstandsstigning i samfundet. Da lovforslaget netop tilsigter en sådan ordning under hensyn til de indkomststigninger, der finder sted for den øvrige befolkning, kan jeg tilsige mit partis velvillige medvirken til gennemførelse af lovforslaget.

Gunhild Due: På mit partis vegne skal også jeg tilsige støtte til lovforslaget. Vi anbefaler det og ønsker det ikke i udvalg.

Iver Poulsen: Selv med den sædvanlige risiko for at blive misforstået og angrebet for ikke at have social forståelse må jeg straks sige, at de uafhængige ser med nogen betænkelighed på det foreliggende lovforslag. Vi kan godt se, at det kan synes urimeligt, om pensionisterne ikke får deres økonomiske kår forbedret i takt med de øvrige befolkningsgruppers indtægtsstigninger. Men